

Z odborné literatury

Sninčák M. Artériová hypertenzia: súčasné klinické trendy. Košice: TypoPress 2005. 284 stran. ISBN 80-89089-39-9.

Na Slovensku sa objavila nová monografia, zaoberajúca sa vysokým krvným tlakom. Autorom je docent MUDr. Marian Sninčák, CSc., prednosta Kliniky geriatrickej a ošetrovateľstva LF UPJŠ v Košiciach. Autor je dlhoročným aktívnym pracovníkom na poli hypertenziológie na Slovensku, je tretie funkčné obdobie členom výboru Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti a riešiteľ významného epidemiologického prieskumu hypertenzie z grantu MZ SR. Zároveň je vedúcim lekárom centra pre výskum, diagnostiku a liečbu hypertenzie vo VŠOÚG Sv. Lukáša v Košiciach, n.o. Nadväzuje na už dve vydané a rozobrané monografie o „arteriálnej hypertenzii“: profesora MUDr. Ivana Balážovjacha, DrSc., z Bratislavy a MUDr. Petra Jonáša z Košíc ako aj doc. MUDr. Mariana Sninčáka, CSc. „Hypertenzné krízy“. Z teoretického i klinického hľadiska podrobne rozobrali širokú problematiku hypertenzie, vrátane emergentných a urgentných hypertenzných klinických situácií a možností súdobých liečebných prístupov.

Nová predkladaná monografia je rozdelená na dve časti. Prvá obsahuje súčasné klinické trendy. Rozoberá patogenézu hypertenzie, klasifikáciu, techniku merania krvného tlaku, ďalšie rizikové faktory a posudkovú problematiku. Zameriava sa na jej následky vo forme zvýšenia morbidity a mortality. Zvlášť potom rozoberá možnosti liečby, komorbidít hypertenznej krízy. Zhrnutím princípov sú súčasne platné odporúčania ESH/ESC v manažmente artériovej hypertenzie z roku 2003. Každú kapitolu jednotne uvádza výstižný abstrakt v slovenskom i anglickom jazyku a uzatvára krátky záver a odkazy na aktuálnu literatúru. Novinkou je rozbor problematiky, týkajúcej sa otvorením centier pre výskum, diagnostiku a liečbu hypertenzie na Slovensku (napr. prvú Poradňu pre vysoký krvný tlak autor uviedol do rutínnej klinickej praxe už v roku 1994). Vo svete už takéto centrá fungujú viacero rokov a majú dobré skúsenosti v manažmente pacientov s hypertenziou v klinickej praxi.

Druhá časť monografie, nazvaná aktuálne poznatky, predkladá novín-

ky a aktualitu z kongresov, konferencií, sympózií, a informuje aj o výsledkoch klinických štúdií v posledných rokoch (2003–2005). Uvádza aj odkazy na literatúru a internetové stránky z jednotlivých odborných podujatí. Takáto časť doposiaľ v našom písomníctve chýbala, ale je veľmi užitočná v prezentácii hlavne prelomových štúdií v rámci medicíny dôkazov.

Monografia je určená pre praktických lekárov, internistov, kardiológov, nefrológov, diabetológov, klinických hypertenziológov. Je veľmi aktuálna, posledné informácie v monografii sú zo septembra a predslov bol napísaný v novembri roku 2005. Celkom iste bude vítaným zdrojom poznatkov aj pre študentov medicíny. Želám jej úspešný krst a širokú distribúciu pre potreby našej každodennej klinickej praxe.

*prof. MUDr. Andrej Dukát, CSc., FESC
II. interná klinika LF UK a FN,
Bratislava
www.faneba.sk
e-mail: andrej.dukat@faneba.sk*

Doručeno do redakce: 22. 2. 2006

I. Žucha, I. Hulín: Myšlienky. Bratislava: Slovak Academic Press 2006. 255 stran. ISBN 80-89104-75-4.

Začiatkom roka 2006 vyšla ďalšia kniha dvoch univerzitných profesorov Ivana Žucha a Ivana Hulína. Tento krát otázky kladie profesor Žucha a profesor Hulín odpovedá.

Počet otázok (15) je úctyhodný. Aj otázky aj odpovede sú obsažné a poučné. Témy otázok sú veľmi rôznorodé a nezriedka si žiadajú okrem vedeckého vysvetlenia aj filozofický

názor. Preto odpovede sú obvykle veľmi široké. Profesor Hulín na otázku prečo cicavce chrápu najprv preberá pojem čistého vedca, ktorým ho počastoval prof. Žucha. Na vzoroch ako je Craig, Collins, Hawking, Weinberg a Jung analyzuje čo je to vlastne čistá veda a vedec. Potom nás oboznamuje v krátkosti s názormi týchto veľikánov vedy a vyjadruje sa

ako patofyziológ. Domnieva sa, že chrápanie je účelová zvláštna vibrácia v oblasti hrtana a trachey, ktorá zlepšuje výmenu plynov, ale aj cirkuláciu v pľúcach. Priznáva, že odborníci pre spánkové poruchy prijímajú jeho názory s rezervou, ale on si myslí, že fyziologické sa mení vplyvom veku na „iné fyziologické“ a preto aj starý psík profesora Žucha chrápe.

Krásne rozvinutý zdanlivo jednoduchý problém.

V ďalšom liste profesora Žuchu sa objavuje v otázke úvaha o tom, ktorý svet je vlastne skutočný. Či ten, v ktorom žijeme alebo ten, ktorý vysvetľujeme alebo ten nekonečný a nepochopiteľný? Profesor Hulín v odpovedi spája všetky tri skutočnosti a tiež končí, berúc si barlu od významných fyzikov – filozofov, apeirónom – bohom. Cez Hawkinga sa dopracúva k božiemu svetu, ktorý by mohol byť pravou skutočnosťou, ku ktorej spejeme v túžbe po poznaní. Hovorí, že možno fantazírovať o tom, že fyzika sa ešte nie celkom „zmocnila“ času, a apeirónov je možno mnoho. Vzni-

ká otázka. Ak je apeiron nekonečný a večný, môže ho byť mnoho?

Ivan Žucha zvažuje, či človek nie je len nepodarená opica, akýsi nepodarok. Zdá sa, že áno. Myslí totiž často len v hraniciach časovo a priestorovo ohraničeného sveta a domnieva sa, že je jeho centrom. Statočný človek má zábrany a koná vždy dobro, hovorí Ivan Hulín. Prečo? Odkiaľ sú však zábrany? Prečo je statočný? Odkiaľ je láska k ľuďom, odkiaľ je vedomie, aký je cieľ našej pozemskej púte – to je len časť otázok, ktoré autori otvárajú. Prof. Hulín píše, že ľudia môžu byť šťastní, aj keď nepoznajú prazákľad skutočnosti, ktorú nemôžu pocho-piť. Otázka je, čo ich robí šťastnými?

Obaja autori vytvorili zaujímavé, mimoriadne poučné dielo, ktoré núti zamýšľať sa nad jednoduchými otázkami denného života ale aj hlbokými otázkami, s ktorými sa ľudstvo potýka tisícročia.

Čitateľ dostáva do rúk ďalšiu zaujímavú, nielen medicínsky zameranú knižku.

*prof. MUDr. Ivan Ďuriš, DrSc.
I. interná klinika LF UK a FN,
Bratislava
www.faneba.sk
e-mail: duris@faneba.sk*

Doručeno do redakce: 9. 2. 2006

Hoffmann GF et al. Dědičné metabolické poruchy. Praha: Grada Publishing 2005. 416 stran. ISBN 80-247-0831-0.

Velmi užitečná publikace sestavená novou generací lékařů heidelberské kliniky a dalších spolupracovníků, kterou vydalo nakladatelství Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, 2002. Do češtiny ji velmi dobře a zasvěceným způsobem přeložila prim. MUDr. Šťastná, která se problematikou dědičných metabolických poruch zabývá. 400stránková kniha pojednává o screeningu, prevenci, diagnostice i léčbě dědičných metabolických poruch v celém jejich rozsahu s výjimkou lipidóz. Tato prudce se rozvíjející oblast především pediatrické, genetické a biochemické medicíny vyžaduje neustálé doplňování patogenetických i patognomických poznatků, aby umožnila čtenáři přehlednout a pochopit dlouhou řadu nemocí známých i méně známých. O většině z nich jsme si ještě donedávna mysleli, že mutace jednoho genu znamená jednu nemoc a že molekulární genetické vyšetření nám jistě zajistí definitivní diagnózu. Genový polymorfismus spolu se zevními vlivy prostředí nás

vedou i u známých chorob do nových a nových metabolických zvláštností, stále složitějších a pro každého pacienta poněkud odlišných. Touto publikací sponzorovanou společností Milupa a SHS International se konečně zaplňuje více jak 20letá mezera v českém písemnictví o dědičných metabolických o poruchách od posledního vydání publikace Hyánka et al vydané v 1975 v Avicenu, která byla už byla opravdu nanejvýš potřebná.

Meritum této nové publikace spočívá v tom, že vede čtenáře od základní symptomatologie přes doporučení vhodných vyšetření až k diferenciální diagnóze a možnostem léčby. Tato cesta bývá velmi složitá a náročná, protože celou řadu případů se nám stále nedaří plně zařadit a objasnit. Grafická úprava a tabelární přehledy v publikaci jsou velmi kvalitní a výstižné.

Publikace je určena jak pro rychlou orientaci v nepřehledné „džungli“ metabolitů nahlédnutím do obsáhlých tabulek a metabolických schémat či diagnostických postupů,

ale také pro systematické a důkladné prostudování podstaty všech dnes známých a pro diferenciální diagnostiku potřebných nemocí. Provede čtenáře úskalími těch zcela nových doplňujících poznatků, tak hodnotí dosud akceptované postupy počínaje screeningem novorozenců, diagnostickými laboratorními metodami, hodnotou molekulárně genetických vyšetření, ověřenými léčebnými postupy až po efektivní prenatální či prematri-moniální prevencí. Jsou uvedeny referenční hodnoty všech diagnosticky významných metabolitů a jejich interpretaci význam a diagnostickou pomoc enzymových vyšetření, validitu DNA analýz a jednotlivých genových mutací, jenž mají pro diagnózu význam. V závěru pak tabelární hodnoty dávají vyčerpávající recentní údaje o každé nemoci, aniž by čtenář musel hledat v 5000 stránkové metabolické „bibli“ Scrivera et al „Metabolic Bases of Inherited Diseases ...“.

Kniha je vhodná nejenom pro pediatriu a biochemiky, neurology, genetiky, neonatology, ale tak jak „úspěš-